

Vraag nr. 318
van 3 juni 1998
van de heer STEVE STEVAERT

Lichthinder – Openbare verlichting

Uit het recentelijk gepubliceerde Mira-T-rapport 1998 blijkt dat de openbare verlichting (straat- en klemtoonverlichting, plein- en parkverlichting, ...) voor 61 % verantwoordelijk is voor de lichtvervuiling in Vlaanderen. De tertiaire sector is door onder andere verlichte reclamepanelen, lichtreclame, verlichting van parkeerterreinen en verlichte uitstalramen, met 24 % de tweede belangrijkste oorzaak van lichtvervuiling. Andere sectoren die een aandeel hebben in lichtvervuiling zijn de industrie met 7 %, de bevolking met 3 % en de overige met 5%.

Het Mira-T-rapport geeft aan dat lichthinder en lichtvervuiling vrij eenvoudig kunnen worden voorkomen. De algemene stelregel luidt : "verlicht enkel wat nodig is, wanneer het nuttig is en met zo weinig mogelijk hinder". Het is dus belangrijk om de verlichting te beperken in de tijd (door bv. 's nachts tussen 24.00 uur en 6.00 uur te doven of te dimmen naar gelang van de verkeersintensiteit, ...) en in de ruimte (door bv. betere afscherming van het strooilicht).

De grootste bron van lichtvervuiling, namelijk de openbare verlichting, en de ermee samengaannde energieconsumptie kunnen door middel van drie maatregelen worden beperkt.

Een eerste maatregel is alle kwikdamplampen vervangen door zuinigere natriumdamplampen. Dit brengt een besparing mee van bijna 16 % van het energiegebruik voor openbare verlichting.

Een tweede maatregel is het vervangen van klassieke armaturen door moderne armaturen. Klassieke armaturen hebben een rendement van 67 %. Indien deze twee maatregelen gelijktijdig worden doorgevoerd, stijgt het rendement van de armatuur tot ongeveer 85 %. Dit zorgt voor een jaarlijkse extra energiebesparing van 3,7 % voor openbare verlichting. Het doorvoeren van de tweede maatregel zorgt ervoor dat de lichtstralen beter gebundeld zijn. Zo vermindert ook de lichtvervuiling.

Een laatste maatregel om zowel de lichtvervuiling van openbare verlichting als het energieverbruik te beperken, is het aanpassen van de verlichtingsprogramma's. Het volledig doven van de openbare verlichting tussen 24.00 en 6.00 uur zorgt voor een 37,7 % energiebesparing van het jaarverbruik voor openbare verlichting.

Indien deze drie maatregelen worden doorgevoerd, bespaart men 49 % van het jaarlijks verbruik voor openbare verlichting. Het vervangen van de bestaande installaties kost bij benadering 4,14 miljard frank. Op zeven jaar tijd is de investering dus terugverdiend ; vanaf dan wordt effectief bespaard.

1. Kunnen gemeenten bij vervanging van kwikdamplampen door natriumlampen gekoppeld aan een vervanging van niet-efficiënte armaturen door efficiënte armaturen, subsidies krijgen om deze investeringen uit te voeren ?
2. In hoeverre werden de doelstellingen van het urgentieplan in verband met de verstoring door lichthinder reeds uitgevoerd ?

N.B. Deze vraag werd eveneens gesteld aan de heer Eric Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media.

Antwoord

1. Deze aangelegenheid behoort tot de bevoegdheid van de Vlaamse minister van Economie, KMO, Landbouw en Media.
2. Het "Urgentieplan betreffende maatregelen om de lichtvervuiling te beperken" voorziet in een aantal actiepunten en initiatieven die in de periode 1998-2001 dienen te worden uitgevoerd. Voor een aantal van deze punten werd reeds een begin gemaakt met de uitvoering.

In het kader van de actie "Het aandeel van de bronnen begroten in de lichthinderproblematiek", heeft de administratie Ondersteunende Studies en Opdrachten (AOSO), die de verlichting langs de autowegen en langs sommige gewone gewestwegen beheert, samen met een aantal gemeenten deelgenomen aan een inventarisatie van de wegverlichting. Naast de wegverlichting zijn er nog andere bronnen van lichthinder, waarvoor de inventarisatie nog dient te gebeuren.

De actie "Een REG-lichthinderactieplan opstellen en uitvoeren", beoogt via de acties van de Vlaamse Instelling voor Rationeel Energiegebruik (Vireg) de betrokken doelgroepen te sensibiliseren voor de lichthinderproblematiek. De concrete uitwerking die in 1998 aan dit actiepunt reeds is gegeven, behoort tot de bevoegdheid van de Vlaamse minister van Economie, KMO, Landbouw en Media.

In het kader van de actie "Opstellen van normen en criteria voor verlichting" werden door een coördinatiegroep, bestaande uit een vertegenwoordiger van de administraties AOSO, AWV (administratie Wegen en Verkeer) en Aminoal (administratie Milieu-, Natuur-, Land- en Waterbeheer), de relevante nationale en internationale normen, aanbevelingen en voorschriften getoetst op hun toepasbaarheid inzake het beperken van de lichthinder.

In uitvoering van het initiatief "Handhaving van de normen in titel II van het Vlareu voor ingedeelde inrichtingen en niet-ingedeelde inrichtingen en, waar nodig, aanvulling van deze normen", werden door de afdeling Milieu-inspectie van Aminoal 515 controles uitgevoerd, verdeeld over de vijf Vlaamse provincies. Hierbij werden in hoofdzaak klasse 1-inrichtingen gecontroleerd, maar ook klasse 2- en 3-inrichtingen en niet-ingedeelde inrichtingen met significante lichthinder werden in aanmerking genomen. In 13 % van de gevallen oordeelde de toezichhoudende ambtenaar dat er sprake was van lichthinder. Het optreden van de toezichtsambtenaren leidde in bijna alle gevallen tot een verbetering van de toestand.

Wat het initiatief "De lichthinder veroorzaakt door wegen beperken" betreft, zijn de verlichtingstoestellen die door het Vlaams Gewest worden geplaatst langs autowegen en gewone gewestwegen steeds van het afgeschermd type, met andere woorden : ze veroorzaken geen rechtstreekse lichtuitstraling naar boven. Het Vlaams Gewest maakt daarbij hoofdzakelijk gebruik van energie-efficiënte natriumdamp-lampen. Bovendien wordt de doorgaande verlichting van niet-ringautowegen om ecologische en economische redenen gedoofd tussen 00.30 uur en 5.30 uur.

(Antwoord Eric Van Rompuy : Bulletin van Vragen en Antwoorden nr. 17 van 10 juli 1998, blz. 2345 – red.)